

Η ΔΟΞΟΛΟΓΙΑ ΕΠΙ ΤΗ ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΕΤΕΙΩ ΤΗΣ 25ΗΣ ΜΑΡΤΙΟΥ 1821 ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Τήν Πέμπτην, 12^{ην} /25^{ην} Μαρτίου 2021, ἐτελέσθη ὑπό τοῦ Πατριαρχείου Δοξολογία εἰς τό Καθολικόν τοῦ Πανιέρου Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως ἐπὶ τῇ διακοσιοστῇ ἐπετείῳ τῆς Ἐπαναστάσεως τῆς 25^{ης} Μαρτίου τοῦ 1821.

Ἡ Δοξολογία αὕτη ἀνεπέμφθη ὡς εὐχαριστία πρὸς τόν θεόν διὰ τήν ἐνίσχυσιν Αὐτοῦ εἰς τόν ἀγῶνα τοῦ ἔθνους ἡμῶν, νά ἀποτινάξῃ τόν ζυγόν τῶν τετρακοσίων ἐτῶν τῆς πικρᾶς δουλείας εἰς τήν Ὀθωμανικὴν Αὐτοκρατορίαν.

Μετά τήν Δοξολογίαν ἀνεπέμφθη δέησις ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ἀγωνισαμένων καί ἐκδαπανησάντων τήν ζωὴν αὐτῶν εἰς τόν ἱερόν τοῦτον ἀγῶνα, ὀπλارχηγῶν, στρατηγῶν, ἀπλῶν στρατιωτῶν καί ἐθνομαρτύρων.

Τῆς Δοξολογίας προεξῆρξεν ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πατήρ ἡμῶν καί Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ.κ. Θεόφιλος συνιερουργούντων Αὐτῷ τῶν Ἀγιοταφитῶν Ἀρχιερέων, Ἱερομονάχων καί Ἱεροδιακόνων καί προσευχομένων τῶν μοναχῶν καί λαϊκῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς Ἑλληνικῆς Παροικίας, παρουσία τοῦ Γενικοῦ Προξένου τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα κ. Εὐαγγέλου Βλιώρα καί προσωπικοῦ τοῦ Προξενείου.

Μετά τήν Δοξολογίαν, εἰς τήν αἵθουσαν τοῦ Πατριαρχείου ὁ Μακαριώτατος προσεφώνησε διὰ τῆς κάτωθι προσφωνήσεως Αὐτοῦ:

«Πρέπει νά φυλάγετε τήν πίστη σας καί νά τήν στερεώσετε, διότι ὅταν ἐπιάσαμεν τά ἄρματα, εἶπαμε πρῶτα ὑπὲρ Πίστεως καί ἔπειτα ὑπὲρ Πατρίδος»! (Ἀπό τήν ὁμιλία τοῦ Γέρου τοῦ Μοριᾶ Θεοδώρου Κολοκοτρώνη εἰς τήν Πνύκα 13 Νοεμβρίου 1838).

Ἐκλαμπρότατε Γενικέ Πρόξενε τῆς Ἑλλάδος

κ. Εὐάγγελε Βλιώρα,

Σεβαστοί Ἅγιοι Πατέρες καί Ἀδελφοί,

Ἀγαπητοί ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Ἡ σημερινή Ἐπέτειος τῆς 25^{ης} Μαρτίου τοῦ 1821 ἐνέχει ἰδιαιτέραν σημασίαν, διότι κατὰ τό τρέχον ἔτος 2021 συμπληρῶνται διακόσια ἔτη ἀπό τό κορυφαῖον γεγονός τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς ἱστορίας, τῆς ἐνάρξεως δηλονότι τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821.

Ἡ Ἐπανάστασις τοῦ 1821 ἀναμφιβόλως ἀποτελεῖ φωτεινόν ὁρόσημον ὃχι μόνον εἰς τήν Ἑλληνικὴν ἀλλὰ καί εἰς τήν παγκόσμιον ἱστορίαν. Καί τοῦτο διότι ὡς λέγει ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης: «Ὅταν ἀποφασίσουμε νά κάμωμε τήν Ἐπανάσταση, δέν ἐσυλλογισθήκαμε οὔτε πόσοι εἴμεθα οὔτε πῶς δέν ἔχομε ἄρματα... ἀλλὰ ὡς μιά βροχή ἔπεσε εἰς ὅλους μας ἡ ἐπιθυμία τῆς ἐλευθερίας μας, καί ὁ κληρὸς μας καί οἱ προεστοί... ὅλοι ἐσυμφωνήσαμε, εἰς αὐτό τό σκοπὸ καί ἐκάμαμε τήν

Ἐπανάσταση».

Ἡ «ἐπιθυμία τῆς ἐλευθερίας», δηλονότι ὁ λόγος τῆς ἐλευθερίας ὁ ὢν πεφυτευμένος ἐν ταῖς καρδίαις καί διανοαίαις τῶν Ἑλλήνων, δέν εἶναι ἄλλος ἀπὸ τὸν λόγον τῆς ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας. «Τῇ ἐλευθερίᾳ οὖν, ἣ Χριστός ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε, καὶ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε» (Γαλ. 5, 1), κηρύττει ὁ θεῖος Παῦλος. Ὁ λόγος οὗτος τῆς ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας, ἦτο ἀδύνατον νὰ παραμένῃ ἐν τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ σκότους (Κολ. 1, 13), τῆς βαρβαρικῆς ἀλώσεως καὶ τυραννίδος τῶν Ὀθωμανῶν.

Λέγομεν τοῦτο, διότι ἡ ὑπὸ τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ 1821 ἀποτίναξις τοῦ Ὀθωμανικοῦ ζυγοῦ τῆς δουλείας, δέν ἦτο ἀπλῆ πρᾶξις ἡρωϊσμοῦ καὶ αὐτοθυσίας ἀλλὰ μᾶλλον πρᾶξις μιμήσεως τῶν μαρτύρων τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ. «Ἐπεβίβασας ἀνθρώπους ἐπὶ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν, διήλθομεν διὰ πυρός καὶ ὕδατος, καὶ ἐξήγαγες ἡμᾶς εἰς ἀναψυχὴν» (Ψαλμ. 65, 12), λέγει ὁ ψαλμωδός.

Ἡ ἐξέγερσις τῶν ἀγωνιστῶν τῆς Ρωμηοσύνης ἦτο πρᾶξις κινήτρων πρωτογενῶν, δηλαδή ἀγνῶν καὶ πηγαίων καὶ ἐπ' οὐδενὶ ἐξωγενῶν, τοῦτέστιν ταξικῶν καὶ κοινοπολιτικῶν. Τοῦτο ἐπιβεβαιοῖ καὶ τὸ ἐθνεγερτήριο σύνθημα τοῦ Γέρου τοῦ Μοριᾶ Θεοδώρου Κολοκοτρώνη «νῦν ὁ ἀγὼν διὰ τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ τὴν ἀγίαν καὶ τῆς πατρίδος τὴν ἐλευθερίαν», ὡς ἐπίσης καὶ ἡ μεγάλη συμβολὴ τῆς Ἐκκλησίας διὰ τοῦ ἀνωτέρου καὶ κατωτέρου κλήρου αὐτῆς. Ἡγούμενοι καὶ ἀπλοῖ μοναχοὶ πολλῶν Μοναστηρίων ἐγένοντο πρότυπα ὀλοκαυτώματος. Οὗτοι ἐθυσίασαν ἑαυτούς, ποτίζοντες οὕτως μέ τὸ ἱερόν αἶμά τους τὸ δένδρον τῆς ἐλευθερίας. «Λευτεριά καὶ Ρωμηοσύνη εἶναι ἀδέλφια δίδυμα» λέγει ὁ διακεκριμένος ποιητὴς Γιάννης Ρίτσος.

Ἡ Ἐπανάστασις τοῦ 1821 κατέδειξεν τὴν ἰδιοπροσωπίαν τῶν Ἑλλήνων, τὴν σφυρηλατηθεῖσαν ἐκ τῶν ἠθικῶν καὶ πνευματικῶν ἀξιῶν τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ φρονήματος, τοῦ ὁποίου ἡ ἐπὶ τέσσαρας αἰῶνας προσβολὴ καὶ ὕβρις ἔνεκεν τῆς δουλείας, ὠδήγησεν τελικῶς εἰς τὸ ἀπελευθερωτικὸν σάλπισμα τοῦ Ρήγα Φεραίου, «ἐλευθερία ἢ θάνατος». Ἡ δὲ Ἐκκλησία οὕσα ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ φρονήματος, κατέστη τὸ «κέντρον καὶ ἡ συνισταμένη τοῦ ἐθνικοῦ βίου, ... ὅχι ὡς μία ἐξουσία ἐπὶ τοῦ λαοῦ καὶ ὀργάνωσις, ἀλλ' ὡς ἐσωτερικὴ πνοὴ καὶ δύναμις, ζωοποιοῦσα τὸ ἐθνικὸν σῶμα, ἐνοῦσα τὰ μέλη αὐτοῦ διὰ τῆς κοινῆς πίστεως καὶ συντονίζουσα τὰς ἐνεργείας του», ἐκήρυτε ὁ μακαριστὸς Μητροπολίτης Κοζάνης κυρὸς Διονύσιος, ἀναφερόμενος εἰς τὴν προσφορὰν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821.

Ἡ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ἑορταζομένη Διακοσιοστὴ Ἐπέτειος τῆς Ἐθνικῆς Παλιγγενεσίας τοῦ 1821, δέν πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἀπλῶς ὡς ἀξιοσημεῖωτον γεγονὸς ἱστορικῆς μνήμης, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς ἀείρροος πηγὴ φωτιστικῆς δυνάμεως, καταυγαζούσης τὴν ψυχὴν καὶ τὴν διάνοιαν πάντων τῶν θελόντων τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας ἢ κατὰ Παῦλον «τῶν θελόντων εὐσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (2 Τιμ. 3, 12).

Ἡ τῶν Ἀγιοταφитῶν Γεραρά ἡμῶν Ἀδελφότης καὶ ἡμεῖς ἀκούοντες εἰς τοὺς Παυλείους λόγους· «ὡς ἀποθνήσκοντες καὶ ἰδοὺ ζῶμεν, ὡς παιδευόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι, ὡς λυπούμενοι ἀεὶ δὲ χαίροντες» (2 Κορ. 6, 9-10) «καὶ εἰδότες τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι» (Ρωμ. 13, 11)· κατῆλθομεν εἰς τὸν Πανίερον Ναόν τῆς Ἀναστάσεως, ἔνθα χρεωστικῶς ἀνεπέμψαμεν εὐχαριστήριον αἶνον καὶ δοξολογίαν τῷ ἁγίῳ Τριαδικῷ Θεῷ ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῆς

Παλιγγενεσίας τοῦ εὐσεβοῦς γένους τῶν Ρωμαίων καί ἔθνους ἡμῶν. Ἔτι ἱκετηρίους ἐντεῦξεις καί δεήσεις προσηνέγκαμεν ὑπὲρ αἰωνίου ἀναπαύσεως ἐν χώρᾳ ζώντων τῶν μακαρίων ψυχῶν τῶν ὑπὲρ πίστεως καί πατρίδος ἡρωϊκῶς ἀγωνισαμένων καί ἐνδόξως πεσόντων, ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀγῶσι τοῦ εὐσεβοῦς γένους τε καί ἔθνους τῶν Ρωμαίων Ὁρθοδόξων καί μαρτυρικῶς ἀναιρεθέντων.

Ἐπὶ δέ τούτοις ἐπιτρέψατε ἡμῖν ὅπως ὑψώσωμεν τό ποτήριον ἡμῶν καί ἀξιοχρέως ἀναφωνήσωμεν:

Ζήτω ἡ 25^η Μαρτίου τοῦ 1821!

Ζήτω τό εὐσεβές καί Βασιλικόν γένος τῶν Ρωμαίων Ὁρθοδόξων!

Ζήτω ἡ Ἑλλάς!

Ζήτω ἡ Ἀγιοταφίτικῇ ἡμῶν Ἀδελφότης!"

Καί ὁ Γενικός Πρόξενος διὰ τῆς κάτωθι προσφωνήσεως αὐτοῦ:

«Μακαριώτατε,

Σεβασμιώτατοι Ἀρχιερεῖς,

Σεβαστοὶ Πατέρες,

Ἀγαπητοὶ συνάδελφοι,

Ἀγαπητοὶ μαθητές,

Κυρίες καὶ κύριοι.

Συμπληρῶνονται σήμερα 200 χρόνια ἀπὸ τὴν κορυφαία ἱστορικὴ στιγμή στη μακραίωνα πορεία τοῦ ἔθνους μας, τὴν κήρυξη τῆς Επανάστασης τοῦ '21, ἡ ὁποία εἶχε ὡς εὐτυχὴ κατάληξή της τὴν ίδρυση τοῦ σύγχρονου Ἑλληνικοῦ Κράτους καὶ τὴν ἀναγέννηση τῆς Δημοκρατίας στὴν κοιτίδα της.

Σε κάθε ἱστορικὴ περίοδο ὑπάρχει ἓνας πόλος, ἓνα ἱστορικὸ γεγονός που τὴν σημαδεύει, καὶ γίνεται σημεῖο ἀναφοράς γιὰ ὅλους ἐμὰς τοὺς μεταγενέστερους. Ἡ 25ῃ Μαρτίου τοῦ 1821 ἀποτελεῖ αὐτὸ τὸ ορόσημο, γιὰ τὴν Ἱστορίᾳ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τῶν Βαλκανίων καὶ τῆς Ευρώπης, γιὰτί οἱ Ἕλληνες, ἐπαίρναν τὴν ἡρωϊκὴ ἀπόφαση νὰ ξεσηκωθοῦν, μόνοι ἐναντὶ πολλῶν, ἐναντίον τῆς ὀθωμανικῆς τυραννίας καὶ νὰ διεκδικήσουν με τὸ αἷμα τοὺς τὴν Ελευθερίᾳ.

Ἀποτελεῖ, συνεπῶς, γιὰ τὸν Γενικὸ Πρόξενο τῆς Μητροῦς Πατρίδος, ξεχωριστὴ τιμὴ νὰ ἀπευθύνεται πρὸς τὴ Γεραρὰ Ἀγιοταφίτικὴ Ἀδελφότητα καὶ τὸν Ἑλληνισμό τῆς Ἀγίας Γης, ἐπ' ευκαιρίᾳ τῆς διακοσιοστῆς ἐπετείου τῆς Επανάστασης τοῦ 1821, ἐνός ἀγῶνα, ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἐστιῶν, σημεῖο ἀναφοράς καὶ σύμβολο γιὰ τὸ Ἑλληνικὸ ἔθνος.

Ἀνοιξὴ ἦταν καὶ τότε πρὶν ἀπὸ δύο αἰῶνες, ὅταν ὁ Ἑλληνισμός πήρε τὰ ὅπλα τὰ ἱερά, γιὰ νὰ διεκδικήσῃ τὴν ελευθερίᾳ του. Αὐτὸ τὸ ἀνυπέρβλητο μεγαλεῖο τοῦ ἰδανικοῦ που λάτρεψαν οἱ Ἕλληνες στὸ σύνολο τοὺς, οἱ ἀπλοὶ ἀγωνιστές καὶ οἱ

Ναυτικοί, ο Ιερός Κλήρος, οι έμποροι και οι γραμματιζούμενοι. «Τούτην την πατρίδα την έχομεν όλοι μαζί, και σοφοί και αμαθείς, και πλούσιοι και φτωχοί και πολιτικοί και στρατιωτικοί και οι πλέον μικρότεροι άνθρωποι», όπως έγραψε η φωνή της συλλογικής μας συνείδησης, ο Στρατηγός Μακρυγιάννης.

Οι σπόροι της Επανάστασης ρίζωσαν πρώτα σε περιοχές μακριά από την σημερινή Ελλάδα, στη Ρωσία, και στα Βαλκάνια, όπου δραστηριοποιούνταν ελεύθεροι Έλληνες. Η πορεία όμως δεν ήταν εύκολη. Ο μαρτυρικός θάνατος του Ρήγα και των συνεργατών του από όλα τα σημεία του Ελληνισμού: του Ιωάννη Καρατζά 31 χρονών, λογίου από τη Λευκωσία, του Ευστράτιου Αργέντη (31 χρόνων, εμπόρου από τη Χίο), του Δημήτριου Νικολίδη (32 χρονών, γιατρού από τα Ιωάννινα), του Αντώνιου Κορωνιού (27 χρονών, εμπόρου από τη Χίο), του Θεοχάρη Γεωργίου Τουρούντζια (22 χρονών, εμπόρου από τα Σιάτιστα), του Ιωάννη Εμμανουήλ (24 χρονών, φοιτητή της ιατρικής από τη Καστοριά) και του Παναγιώτη Εμμανουήλ (22 χρονών, αδερφού του Ιωάννη), στον πύργο Neboisa, παραποτάμιο φρούριο του Βελιγραδιού ενέπνευσε την ίδρυση στην Οδησό της Φιλικής Εταιρείας, η οποία διέδωσε τους σπόρους της Επανάστασης.

Το όραμα και οι προσδοκίες των πρωτεργατών της Επανάστασης, των γνωστών και αγνώστων ηρώων που θυσίασαν τη ζωή τους υπό αδιανόητες σε εμάς σήμερα συνθήκες, ενέπνευσαν όχι μόνο τον υπόδουλο Ελληνισμό, αλλά και όλους τους ανά τον κόσμο λάτρεις της ελευθερίας, δημιουργώντας το φιλελληνικό κίνημα που συγκλόνισε την Ευρώπη και την Αμερική. Αξίζει να αναφερθούμε στη περίπτωση της Αϊτής, η οποία ήταν το πρώτο κράτος που αναγνώρισε την Επανάστασή μας επίσημα, στέλνοντας 100 εθελοντές και ένα φορτίο 25 τόνων καφέ στον Αδαμάντιο Κοραή, για να πωληθεί στο Παρίσι και τα έσοδα να διατεθούν για αγορά όπλων για την Επανάσταση.

Αμέτρητα είναι τα παραδείγματα ηρωισμού και θυσίας υπεράνω του καθήκοντος στη διάρκεια της Εθνεγερσίας μας.

Ας σταθούμε ενδεικτικά στην θυσία των Ιερολοχιτών στη Μάχη του Δραγατσανίου, μία από τις συγκινητικότερες στιγμές της ελληνικής Ιστορίας, το Φεβρουάριο του 1821, όταν οι Ιερολοχίτες θυσιάστηκαν μέχρι ενός, πάντα πιστοί στον όρκο τους. Πολύτιμο έκθεμα στο Εθνικό Ιστορικό Μουσείο των Αθηνών αποτελεί η μαύρη στολή Ιερολοχίτη του Δραγατσανίου, όπου έχει αποτυπωθεί το αίμα, με το οποίο μπόλιασε ο αγωνιστής το δέντρο της ελευθερίας μας.

Δικαίως λοιπόν επαναλαμβάνουμε γι' αυτούς, τους στίχους του μεγάλου μας ποιητή Ανδρέα Κάλβου:

Ας μη βρέξει ποτέ το σύννεφον και ο άνεμος σκληρός, ας μην σκορπίσει το χώμα το μακάριον που σας σκεπάζει

Μακαριώτατε, Σεβασμιώτατοι,

Σεβαστοί πατέρες,

Κυρίες και κύριοι.

Το 2021 αναπτερώνει τις ελπίδες μας για την αποδρομή της τρέχουσας λοιμώδους νόσου. Ταυτόχρονα, για μας, τους απανταχού Έλληνες, είναι φορτισμένο με έναν επιπλέον ισχυρό ιστορικό συμβολισμό.

Η επέτειος των 200 ετών από την Εθνική μας Παλιγγενεσία, μας καλεί να αναλογιστούμε τις επιτυχίες και τις προκλήσεις του Εθνικού μας Βίου, και να οπλιστούμε με καρτερία και επιμονή, για να απαντήσουμε στις σύγχρονες προκλήσεις, με γνώμονα τη παρακαταθήκη που μας κληροδότησε ο αγώνας των ηρωικών προμάχων της ελευθερίας μας.

Οι εθνικές επέτειοι δεν ήταν απλώς μια ευκαιρία για να γιορτάσουμε το παρελθόν, αλλά αποτελούν κομβικά σημεία, που επαναφέρουν στη σκέψη μας τα γεγονότα που σφυρηλάτησαν και διαμόρφωσαν τη συλλογική ιστορική μνήμη των απανταχού Ελλήνων. Το όραμα και οι αξίες που ενέπνευσαν τους αγωνιστές της ελευθερίας μας δεν μπορούν παρά να μας εμπνέουν και να καθοδηγούν τη δράση μας και σήμερα. Αξίες που αποκτούν μια πρόσθετη αίσθηση επικαιρότητας για τον Ελληνισμό, ο οποίος καλείται σήμερα όπως και τότε να υπερασπιστεί την εθνική του αξιοπρέπεια και επιβίωση.

Για την Αγία Γη, το παλαίφατο Πατριαρχείο Ιεροσολύμων, ως συστατικό κομμάτι της Ορθοδόξου πίστεως μας και του Ελληνισμού, υπήρξε και εξακολουθεί να παραμένει, σημείο αναφοράς, θεματοφύλακας των ηθικών και πνευματικών αξιών της ελληνικής και ορθόδοξης μαρτυρίας της στην Αγία Γη ως πηγή ζωής και ελπίδας.

Η σημερινή επέτειος υπογραμμίζει την ομόπνοη διάθεση των απανταχού Ελλήνων να διατηρήσουν την ελευθερία, την ανεξαρτησία και την εθνική μας υπερηφάνεια, γνωρίζοντας καλά ότι το τίμημα της ελευθερίας είναι πάντοτε υψηλό και ότι ο τόπος μας είναι ευλογημένος, γιατί πάντοτε βρίσκονται εκείνοι που πρόθυμα θα πληρώσουν αυτό το τίμημα.

Με τις σκέψεις αυτές, καλώ όλους να αναφωνήσουμε:

Ζήτω η 25η Μαρτίου 1821!

Ζήτω η Ελλάδα!

Ευάγγελος Βλιώρας

Γενικός Πρόξενος

Έκ τῆς Ἀρχιγραμματείας